

**Academia Peccatorvm. Seu Conciones De Tota Parabola
Prodigi Euangelici**

Qvae Poenitentia Peccatorvm Sev Conciones De Prodigii Evangelici Reditv
Ad Patrem

Bosquier, Philippe

Moguntiae ; Coloniae, 1615

2. Quomodo conueniant publicanis tempore Christi, & generatim
peccatoribus omnibus.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55940](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55940)

similis ero altissimo. Sed eheu quam longe ab hoc proposito imitandi Christum absumus; cum tamen in ea tota nostra deberet esse vita; imitatio Christi in omnibus scripturis est, in libris, vel Gersonis, vel Kempis, in imaginibus etiam pulchre apud nos delineata: nulla tamen pars in vitæ ac morum similitudine. *Glorificate & portate Deum in corpore vestro.* Nam nunc quidem non tam accedimus quam recedimus, loco similitudinis Dei & Christi, quæ in singulis nostrum inquam in claro speculo deberet elucere, sicut in primitiua Ecclesia, vbi quam primum quis Christianum conspexisset, dicere poterat, se paruum videre Deum, aut paruum Christum; vt olim Cyneas, tot videbatur Romæ sibi videre Reges, quot Senatores. (*Quotq; aderant vates, rebar adesse Deos.*) Nos similitudinem gerimus Satanæ, & Mahumetis, & nihil penes sumus aliud quam baptisati Turcæ, adeo Satanicè adeo Turcicè pro dolor viuimus. *Mutauerunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fœnum.*

*Plutarch.
tom. 2. vit.
in Pyrrho.
Ouid.*

I I.

Quomodo conueniant publicanis tempore Christi, & generatim peccatoribus omnibus.

PRO publicanis nostris, *surgam*, optime exprimit priorem statum, & nouum propositum S. Matthæi, ac similiarum hominum. Officium enim ipsius erat admodum sedentarium. Publicani enim & Telonarij fere sedebant ad portas urbium, ad portus, ad telonium, aut in medio ciuitatis, & vicis, vt reciperent vel merces in specie, vel tributa pro iis pecuniaria, iuxta Romanorum Imperatorum beneplacita. Quamuis famulos haberent verisimiliter qui explorabant, obseruabant, auriti vt Midæ, quis intraret, quis exiret, quid efferretur, quid inferretur: ne quis euaderet nisi relicta domino ipsorum aut penna, aut ala: ita res geruntur in mundo. Qui S. Matthæum ac similes manequærit, eat ad Telonium, ibi proculdubio sedentem inueniet:

inueniet: qui eum sub prandio, post prandium, ser-
 ue quærit vespera, adeat telonium ipsius, ibi procul-
 dubio inueniet sedentem, versantem argentum
 computantem iterum & iterum, data & accepto
 assidente notario à dextris, & sinistris: sic sepe
 inuenitur sedens quasi compeditus & clauatus in lo-
 de, vt statua quædam Minois, alteriusque in throno
 Iudicis, in aula iudiciaria. Vita dominorum istorum
 qui auro student, non minus sedentaria est, quam

**Fuit hoc l. Richij mei in Italiam nuper comitis commo- dissimi, cha- racteristico.*

nostra, qui studemus litteris. Sed nos **dicitur molli-*
 ra quærimus. Talis igitur rerum ipsius erat status, ac
 proinde cum eum mutare vult, optime dicit, *surgam*
 non sedebo ultra in telonio, tam odioso, tam solici-
 to, tam periculoso; odioso dico plebi & mercatori-
 bus: non enim vident libenter lustrari, inspicere, inuet-
 ti, decimari merces suas. Sollicito dico, Publicanis:

illi enim nihil sine decimis dimittere volūt, vt Regijs
 rationibus, & priuatis rebus, & seruis omnia submi-
 nistrent: & mercatores nonnunquam contra labo-
 rant, occultare, celare, mentiri, fraudare, non minus
 quam illi perferutari, & depulsumare; coriphæi aduigi-
 lant, vt eos deferant, vt male multentur, si non latus
 rebus attendant. Periculoso dico animabus: diffici-
 le enim est aut Cæsari aut mercatoribus non facere
 iniuriam, excessu vel defectu, nimium aut nimis pa-
 rum postulādo, pro male subductis calculationibus.
 Difficillimum est duobus seruire Dominis, Deo &
 & Mammonæ, terræ simul & cæli quærere dominum,
 recte curare animam, & corpus non negligere, nec
 mundum, *Vno credis equo posse sedere duos?*

Surgam igitur, dimittam sedem, & omnia hæc, O-
 ceanum curarum. *Ibo ad patrem*, sequar Christum, il-
 lum auscultabo, sub ipso, cum ipso, posthac cogita-
 bo de salute, spem meam in ipsum collocabo, sedebo
 ad pedes eius bonus auditor, sicut ante sedi ad locu-
 los magnus exactor.

Surgam, id est, abiiciam magnas terrenarum re-
 rum sollicitudines, *ibo ad patrem*, nihil amaturus nisi
 Deum, nihil cogitaturus nisi cœlestia.

Surgam,

DE POENITENTIA PRODIGI. 383

Surgam, dimittam legis Mosaicæ obscuritatem, & *ibo ad patrem*, ad Christum Iesum, vt in luce eius exultem, & videam radios fulgidos solis Euangelij ipsius, *Nox recessit, dies autem appropinquauit. Dies est surgam.*

Surgam, exiliam de lecto, & litteræ cauernis, & *ibo ad patrem*, ad Christum, qui verum mihi ostēdet spiritum & sensum, medullam & corculum eius: confribo spicas intra manus, & excussis paleis, delitescens intus me pascet frumento.

Littera non prodest quicquam, spiritus est qui viuificat.

D. Hieron.] *Non enim putemus in verbis scripturarum esse Euangelium, sed sensu.*

Non in superficie, sed in medulla est pastus animorum.

Non in sermonum foliis, sed in radice rationis.

Est arborum rodere cortices, litteram tantum intelligere, & verba, non quod per illa significatur: in posterum viuere volō ipsa suauissima medulla, quam mihi inde eliciet magnus ille magister Iesus Christus Nazarenus. Dimittam ex nūc Scribas inflatos, qui si quis me pascunt, nec tantum quidem dant, quantum opto, ex parte tantum instituunt: *ibo ad verum doctorem Iesum*, qui solide me reficiet, & liberaliter, panibus verē intelligentiæ, mysteriorum legis Mosaicæ, & insuper nouam suam addet doctrinam.

Surgam, ex illa cordis abiectiōe, in qua Scribæ & Pharisæi me detinent, vt sufficiat mihi ipsis esse similem, & per hypocrisim apparere quod nō sum, non apparere quod sum. *Ibo ad patrem*, ad Christum, qui omnem hanc fictionem damnat & docet magis esse bonum, quam videri: qui non habet in ore, multo minus in opere Pharisæicum istud, *si nō castè, saltē cautè. Sed castè & cautè. Sic clam vt palam; & fama est & erant.* Castè pro ipso opere, cautè vt omnis etiam mali species, malæque suspitionis materia tollatur: sic intra parietes vt in foro, respondere famæ, nec aliud dici aliud esse. Bonus enim ille pater, tam longe à simulationibus

lationibus & Pharisæica hypocrisis abest, qui bona opera sua tuba buccinant, facta & infecta, ut Deum etiam orari velit clausis ianuis & in a dextera elemosinam, ut sinistra ignoret, & pauperem nesciat.

Surgam, cessabo deuorare miseros. *Comederunt lecob: & dabo ad patrem*, restitucens quæ fraudauit, & ultra

Equi Dio. mede quid. vt Zachæus, aut dans pauperibus quicquid habeo, ut perfecti fecerunt, & Apostoli: aut feram ad pedes Apostolorum, vt inde in communi viuatur, vt plurimum Hierosolymis Christiani, & multo ante illos Pythagorici.

Luc. 19.] Domine dimidium bonorum meorum dabo pauperibus, & si quem fraudauit, reddo quadruplum.

Matth. 19.] Si vis perfectus esse, vade vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo, & veni sequere me.

Act. 2.] Omnes qui credebant, erant pariter & habebant omnia communia, possessiones & substantias vendebant & diuidebant illa omnibus, prout cuique opus erat.

Act. 4.] Gratia magna erat in omnibus illis: inque enim quisquam egens erat inter illos. Quot quot enim possessores agrorum aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum. Diuidebatur autem singulis prout cuique opus erat.

Aul. Gell. in fine de Cœnobio Pythag. A. Gell. lib. 1. noct. Art. c. 9.] Sed id quoque non prætereundum est, quod omnes simul qui à Pythagora in coenobio Pythagoræ illam disciplinarum recepti erant, quod quisque familia pecuniaque habebant, in medium dabant. Et coibat societas inseparabilis, tanquam illud fuerit antiquum consuetum quod in re atque verbo Romano appellabatur *Koinon*.

* Recurre ad scholia huius loci.

Sed de publicanis dictum satis. Videamus an possimus etiam accommodare peccatoribus in genere.

Surgam igitur dicet quilibet eorum. *Surgam*: iacebas igitur, ac dormiebas? imo vero, dilectissimi, iacet peccatores, & altum stertunt, *Exurge qui dormis* & illuminabit te Christus.

Ephes. 5.

Horat.

Hora est nos iam de somno surgere.

Mat. h. 9] *Puella surge.*

Luc. 7.] *Adolescens tibi dico surge.*

iacebant dico ioporati, somno plane lethargico, simillimo morti.

Surgam. C. c. idas igitur, erasque lapsus? Imo vero, peccata enim relapsus sunt ex gratia in iram, & Dei indignationem; ex gloria in pœnam, ex cœlo in infernum. Cadimus sæpe, Diabolus & mundus sæpe nos sternunt, *Septies in die cadit iustus. Lapsus Ada, casus Adamicimus.*

Surgam, ergo iacebas extentus, et si forte non dormires? mo, dilectissimi, peccatorum iacere, iustorum stare, ait S. Hieronymus. S. Hieron. ad Damasum.

Qui stat videat ne cadat. Demersi enim sunt in fœces vltque ad aures. *Infixus sum in limo profundi, & non est substantia: veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me.* Alij illuc seiplos præcipitarunt, alij tempestate illuc iactati sunt, persecutionum scilicet, & tentationum violentia.

Surgam de ruina peccati, inquit Theophilaetus; *ex-cutere de pulvere, surge, &c.* inquit Propheta. *Ve va tenaris meis, in quibus aliquando iacui,* inquit Augustinus, in Meditationib. Porrecti sunt in cœno ac cloaca, ob culpæ foetorem: inter spinas, propter remorsus conscientia: inter plumas & rosas, propter voluptates peccato admittas. Isaia 52.

Mollibus in plumis Caius ecce iacet.

Surgam igitur, per pœnitentiam, dimittam sordes, materiam remorsuum, voluptates meas amarodulces, procul procul, sursum sursum ex tam longa accusatione, ex tam malo situ.

Surgo sedens, exurgo iacens, à morte resurgo.

Surgam, expediam, exiliam ex his calamitatibus, labo operam vt in posterum mihi sit melius, reuera nim miserrimum est peccatis esse obnoxium: nihilque arbitror posse venire peius, quam esse in peccato. Etiam si infernus magnum malum est, hoc tamē habet boni, quod ad normam iustitiæ peccata castiget,

Bb & distorta

Genes. 1.

& distorta emendet. Si Diabolus malus est, est per accidens: nam natura bonus est Deus enim fecit ipsum, & vidit Deus cuncta qua fecerat, & erant valde bona.

D. August. lib. 19. ciuit. c. 13.] *Diaboli natura in quantum natura est, mala non est.*

*D. August.
lib. Confess.*

Peccatum autem ex nulla parte bonum est: testatur hoc Deus, quia authorem Luciferi, creatorem inferni, dici se sinuit: parasse igne Diabolo, & Angelis. Catholice tamen dici non potest habere peccatum, aut author esse peccati, quod mali committunt homines, aut Angeli. *Sine ipso factum est nihil hoc est peccatum*, inquit Augustinus. Testimonio etiam est, quod Deus venerit in carne ut peccata & Diaboli opera destrueret, non ut infernum ipsumque Diabolum.

Iohannis tertio.] *In hoc apparuit filius Dei ut solueret opera Diaboli.* Surgam igitur ex calamitosissima peccati sorte.

Surgam, faciam me rectum ex distorto, & turpitudinem quam ex tortuositate contraxi, per rectitudinem naturæ & gratiæ emendabo. Abolebo difformitatem, qua me in varias formas, ut Protheum aliquis defiguravi à prima figura. Ita diffectus, ita varie coloratus, tot adulterinis coloribus, quot maculatus peccatis. Hanc exterminabo difformitatem, & ibo ad patrem, ibi mutabor in pulchritudinem pristinam, factus rectus, & iustus, factus perfectus sicut pater meus celestis. *Ibo ad patrem*, accedam ad Deum, ut ibi ad perpendiculariculum & libellam dirigar.

Peccator igitur distortus est, deformatus est, curuus, flexuosus? imo vero dilectissimi, prohi ut linearecti sunt, non flexi, non curui, non declinantes ad dexteram vel sinistram. *Creauit Deus hominem rectum* dicitur de Adam, ac Iob, ac similes dicuntur recti.

Iob 1.] *Erat vir in terra Huius nomine Iob & erat vir ille simplex & rectus ac timens Deum & recessens à malo.*

Iob 4.] *Quando recti deleti sunt?*

Pfal. 24.] *Innocentes ac recti adhaeserunt mihi.*

Pfal. III.] *Generatio rectorum benedicetur.*

Cant. 1.] *Recti diligunt te.* Recti sumus, cum iustificata est anima nostra ad perpendicularum mandatorum Dei, sicut paries dicitur rectus, quando ad libellam fabri æquatur. *Ad omnia mandata tua dirigebar.* Distorti vero sumus cum præuaricamur. Natiuum viuumque seruamus colorem, quando Deo & Christo conformiter viuimus, & quam diu imago eius & viuum sumus exemplum, per mores bonos; deflexi, incurui sumus, cum aliud quam præcepit facimus. Et sicut nomina recta appellantur, quando in primo suo manent casu; inflexa, quando declinantur, induuntque casum genitiui, datiui, aut alium (quod trium dierum Grammatici callent ad vnguem) sic recti, iusti probique dicuntur homines, quam diu manent tales, quales à Deo creati sunt, aut per baptismi gratiam fuerunt reformati: torti autem sunt ac deformati, quando ab ista forma declinant, & in peccata diuersa incidunt. Sumus in recto, & bene viuimus sub Dei lege, ac Ecclesie, ut & noster Prodigus, quam diu patri obediens mansit in ædibus. Sed plane curui, & obliqui incedimus, quam primum à Deo & Ecclesia declinamus: sicut hic Prodigus, ex paterna domo egressus.

Primo, genitiuus, aut peccatum carnis nos egregie curuat, & defigurat, tam corpore quam animo, *qui fornicatur, in corpus suum peccat.*

O curua in terras anima, & celestium inanes!

Dein Datiuus, prodigalitatē in cōuiuia, in vestes, in pompas. Fomites ac nutrimenta genitiui (*sine Cere & Baccho friget Venus. Augusto Caesaris sensu, vestium pompa, nidus luxuria.*)

Sueto in August.

In adultores, in parasitos, in scorta, in meretrices, in ædificia, &c.

Rectitudo & pulchritudo Prodigii plurimum per genitiuum, & datiuum, corruptæ sunt. *Dissipauit substantiam suam viuendo luxuriose.*

Tertio: quando quis diffamatū se videt, maxime rumoribus, genitiui, statim deformat se vterius, lapsus in

Accusatiuum, id est, accusare incipit meretrices, quasi infecerint & attraxerint ipsum, vt Eua Adamum: iam beneficia, iam mala accusantur cōsortia, iam parentum indulgentia, quasi quæ debebant non castigauerint, quasi libertatis nimium indulerint, media subministrant; imo cœlum aliquando accusatur, blasphematur Deus, quasi ad hoc vel illud vitium nimium inclinauerit. Sicut Adam dicens, *mulier quam dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno & comedi.*

Non tangit tamen Accusatiuum meliorem, accusatorem sui; *Iustus in principio sermonis accusator est sui.*

Terent. in Adolph. Act. 2. Scen. 1. Leno sum fateor, pernicius communis adolescentium: Periturus, pestis. Hinc non sufficit ipsi ita esse deformatam, ledolocietatem quærit, vt egregie suam salter tragædium, & sic labitur in Vocatiuum, id est, inuitat & alios ad eadem peccata, hortatur exemplis, scandalo: quales sunt lenones, & lenæ, dicētes. *Venite fruiamur bonis que sunt in iuuentute celesiter, antequam nos pretereat finis temporis. Venite insidiamur sanguini.*

Venite mittamus lignum in pariem eius. inficiamus & illum.

Psal. 82. Venite & disperdamus eum de genti, & non memoretur nomen Israel ultra.

Genes. 1. Venit: faciamus nobis ciuiam, & turrim cuius culmen pertingat ad cœlum, & celebremus nomen nostrum.

Muniamus nos & roboremus contra Principem, clamemus, flagitemus stipendia, excitemus munimenta, opprimamus hos illos, vt nobis seruiant ad arbitrium.

Exodi primo. Ecce populus filiorum Israel multus, & fortior nobis est. Venite sapienter opprimamus eum, ne forte multiplicetur: & si ingruerit contra nos bellum, addatur inimicis nostris, expugnatisque nobis egrediantur de terra.

Gen. 37. Ecce somniator venit, venite occidamus eum, & mittamus in cisternam veterem, dicamusque fera pessima deuorauit eum.

O quam tortuosi instar serpentum sunt homines, quam declinati per istum vocatiuum, per corruptelam

am malorum consiliatorum, per mala exempla, & quam in ultos non minus quam se ipsos corpore & anima deformant. O quot lapides molares essent necessarii, vt ligati ex collo scandalosorum, cum illis mererentur in profundum maris rubri, & torrentem ignis. Ah dilectissimi, nonne satis & plus satis est. incuruasse, deflexisse, defigurasse nos ipsos? Si igitur aliquando accidat aut infortunio, aut malitia (quod prohibeat Deus) vt cadamus; caueamus saltem insuper infelici vocatio inuitare ac impellere alios, ac in eandem trudere malitiam. Notate lenones & lenæ, ac productrices & conciliatores spurciæ, ipsæ damnatis vultis fieri peiores. Epulo nunquid reuicere desiderabat, vt moneret fratres, cauere sibi à peccatis, & incendiis: & nos alios in flammis, & peccata nobiscum pertrahimus? Apage procul cum isto vocatio, & meliorem substituamus in locum, quo ad bene viuendum vocentur. Dicamus alter alteri.

Isaie. 2.] *Venite, & ascendamus ad montem Domini, & docebit nos vias suas.*

Eamus ad Ecclesiam, ad concionem, ibi cognoscamus semitam Domini.

Psal. 94.] *Venite, & procidamus ante Deum, ploremus curam Domino, qui fecit nos.*

Psal. 94.] *Venite, exultemus Domino, praoccupemus faciem eius in confessione tara laudum quam peccatorum.*

Psal. 33.] *Venite filij audite me, timorem Domini docebo vos.*

Psal. 45.] *Venite & videte opera Domini, quæ posuit prodigia super terram, auferens bella usque ad finem terra.*

Factum hoc in nostris regionibus, ablata sunt bella Gallica, Flandrica, Hollandica, opera tanto magis prodigiosa, quanto per viliora facta sunt instrumenta, per abiectissimos S. Francisci filios. Videte quibus vti debeamus vocatiuis, loco pessimi illius, quo alij in mala nostra conuocantur.

Donet Deus optimus ne multi contra faciant, ac

Bb 3 tandem

randem per Ablatium etiam inflectantur; ubi scilicet sua decoxerint, ac prodegerint, aliena rapiant. Raptor qui sua abliguriuit, ad aliena respicit, & a singulari numero, vel ad Græcum dualem, vel ad Latinum pluralem delabitur, id est, peccata peccati ut arenam cumulat, stellasque cœli innumerabiles.

Surgam igitur, inquit, dirigam totum, rectumque faciam, quicquid obliquum, quicquid curuum est in vita. *Surgam* ex infimarum rerum amore, a creatoris & *ibo ad patrem*, amorem & affectum in cœlum, in æterna, in Deum transferam.

Surgam detestando terrena, & appetendo cœlestia, inquit S. Antonius noster de Padua. *Surgam*, deseram peccata ut inchoem iustitiam, & *ibo ad patrem*, ut fiam perfectus. *Surgam & ibo* nō complicatis manibus, nihil agens, non subsistam otiosus, rarus stolidus fatuus esse non peccare: non stabo, sed *ibo ad patrem* affectu & effectu, bonis scilicet operibus. Sicut Deus non deseritur corporis pedibus, non curru, non equo, non alis, sed mala voluntate & sceleratis operibus sic rursus ad eum acceditur bono affectu, intima deuotione, & operibus virtutum.

D. Augustin. tract. 48. in Ioan.] *Non mouetur anima pedibus, sed affectibus. Ibo ad patrem.*

Fidei & amoris pedibus; credens in eum, & amans, quantum potero. Ibo per pœnitentiæ opera, per contritionem, & displicentiam peccati, per confessionem, per satisfactionem eiusdem; bonus mihi affectus, addens deuotio, & quæ inde surgunt opera, mihi gressus erunt, currus, nauis equus, alæ quibus ad patrem inuehar. Omnia hæc mihi quadrigæ igneæ Helix fient, erunt mihi scala Iacob qua ascendam. Oratores magni nonnunquam à proposito artificiose digrediantur, & redeunt quando reuertuntur ad institutum. Ego vero peccator miser, tantum à bene viuendi proposito aberravi, non ut illi cum laude, sed cum infamia: nescio quibus anfractibus, quibus flexibus digressus à salutis scopo mihi proposito, nescio qua viuendi ratione:

DE POENITENTIA PRODIGI. 391

atione: iam autem in primum recurram finem, ad
 primum salutis propositum, *ibo ad patrem*, ad Deum
 meum. Quo possum melius: omnia enim naturaliter
 ad suum currunt principium, ad locum proprium, ad
 centrum. *Ad locum vnde flumina exeunt reuertuntur, ut
 iterum fluant.* Sol per antipodas circulum suum de
 currens, iterum ad Orientem reuertitur. *Oritur Sol &
 occidit, & ad locum suum reuertitur: ibi q̄s renascens, gyrat
 per meridiem, & flectitur ad Aquilonem, lustrans uniuersum
 in circuitu pergit spiritus, & in circulos suos reuertitur.*
 Pisces suspirant ad aquas, talpæ ad terram, noster i-
 gnis sursum fertur ad elementarem, lapis contra ex
 diametro ad centrum.

Arist phys.

Eccles. i.

Omnia libenter ad terminum & finem, cuius gra-
 tia sunt, tendunt. Materia formam appetit, propter
 quam est, fœmina virum tanquam creationis suæ
 principium & *ad virum conuersio tua.* Deus autē prin-
 cipium nostrum est, per creationem, *ipsius enim genus
 sumus.* Deus forma nostra est & prototypon, *creauit
 Deus hominem ad imaginem suam, ut eam repræsentet,*
 moribus, innocentia, iustitia.

Genes. i.

August. lib.

i. Confess. c.

1.

Deus finis noster est: nam per ipsum & propter i-
 psum sunt omnia. *Fecisti nos Domine ad te,* dicit S. Au-
 gustinus. Quicquid igitur hic infra videmus, quic-
 quid miramur, nullibi subsistendum, procedendum
 ulterius, ac dicendum cum Carolo Quinto *Plus outre:*
 donec tandem ad Deum, qui finis noster est, pertin-
 gamus. *Surgam, & ibo ad patrem.*

Plato i. de leg.] *Naturale est homini, ut ad originem
 suam semper anhelet.*

D. Tho. 2. 2. q. 175. art. 1. ad 2.] *Ad modum & dignita-
 tem hominis pertinet, quod ad diuina eleuetur, ex hoc ipso
 quod homo factus est ad imaginem Dei.*

D. August. lib. i. conf. c. 1.] *Inquietum est cor nostrum,
 donec requiescat in te.*

Surgam & ibo ad patrem. Procedam ulterius, ascen-
 dam semper. Nonne ut nos eodem surgere faciat, ac
 excitet, vbi Deus residet, qui corpus nobis dedit pyra-
 midale, erectum in cœlum, vnde Græce *Αΰρηωνος*, i.

Lactant. lib.
2. Inst. 6. 1.

respicientes in altum appellamur; in quorum corpore tāquam in optimo receptaculo, Prometheus igniculos & flammās diuinās, id est, animas, includit; quæ semper cœlum repetunt, in alta, sicut ignis, recurrunt?

Exod. 3.
Philip. 3.

Nonne ideo etiam, magnum illud cœli expansum adeo variegatum est, tentorium tam belle compactum, tot aureis clauis, tot exornatum Pauonum oculis, tam pulchro ordine ac discursu, ut ibi harmonia sit maior quam Orlandina, mirabilior quam in terra? Quorsum hæc nisi ut suspiceremus cœlum, & illuc dirigeremus corda, ut diceremus, faceremus, quod fecit Prodigus *Surgam, & ibo ad Patrem; surgam, & videbo visionem hanc magnam*: ut nostra conuersatio in cœlis sit. Interim ô dedecus! semper nasum terræ mergimus. *O curua in terras anima, & cœlestium inanes.*

Nunquam dicimus, *surgam & ibo ad patrem*: minus etiam ad eum euolamus, qui tot funiculis, & ipsa figuræ nostræ specie, in altum nos trahit. *Oculos suos statuerunt declinare in terram.*

Lactant. lib. 2. instit. c. 1.] *Est autem prauissimum cum ratio corporis recta sit, quod est temporale: ipsum vero animus, qui est æternus, humilem fieri: cum figura & statu nihil aliud significant, nisi mentem hominis eo spectare oportere, quo vultum: & animum tam rectum esse debere, quam corpus, ne id cui dominari debet, imitetur.*

Idem lib. 3. instit. c. 9.] *Non ideo nascimur, ut ea quæ sunt facta videamus, sed ut omnium rerum factorem contemplemur, id est, mente cernamus.*

Aristor. 10. Ethic. contra Simonidem.] *Homo debet se ad diuina & immortalia trahere, quantum potest.*

Ad Patrem, ad Patrem, omnium creatorem tendendum est. Sed notate obsecro, & miramini mecum commodissimas illas meraphoras, ad designandum peccatoris statum, & pulchrum quo procedit ordinem. *Surgam*, dicit primo: dein *ibo*. *Surgam*, resuscitabor, reuiuiscam, per Dei gratiam & liberi arbitrij concursus: & dein *ibo*. Sicut enim viuendum est antequam ambulati

ambulari possit, sic etiam dimittendum est peccatum, antequam opera meritoria possint exerceri; purgandi noxij humores, antequam bene dispententur nutrimenta.

O quam bene illud *surgam* peccatoribus est proprium: si enim *surgam* dicit qui cecidit, qui iacet proprie, vt S. Paulus vadens in Damascum (*surrexit autem Saulus de terra*) proprie etiam dicit ille, qui Deum offendit. Peccatum enim lapsus est, vnde & sic à Latinis dicitur, & Summistæ *casus* dicunt *conscientiæ*; qui sit *videat ne cadat*.

Proverb. 24] *Septies in die cadit iustus.* Act. 9.

Si *surgam* dicit qui sedet: *surgite postquam sederitis.* Psal. 126.
Proprie etiam illud dicit, qui in peccato est: omnis enim peccator sedet, nihil boni agens. Status peccatoris plane otiosus est, & sedentarius: quia in peccato mortali nihil exercetur meritorij operis, quamuis in isto statu nec ad momentum temporis placide requiescat.

Si *surgam*, dicat is proprie qui inferior est: optime etiam dicit illud peccator quo nihil est inferius. Sicut enim vir iustus, homo est hominibus celsior, & proficientes *intra hominem* agunt: sic quorum vita, vt nostri Prodigi, profligata ac prostrata est, *infra homines* sunt: deteriores etiam bestiis, quæ nihil tale, nisi per naturam aut necessitatem agunt: homines autem contra naturam, & ex malitia. Quid? nonne inferus factus est, qui vsque ad portas inferni descendit?

Paulo minus habitasset in inferno anima mea.

Psal.] *Descendunt in infernum viuentes.*

Improborum pes alter in cymba Charontis. Psal. 55.

Si *surgam* proprie dicat, qui dormit, aut decumbit: non minus proprie dicitur ab eo qui est in peccato: quid enim peccatum nisi somnus? Nonne grauiter soporatus est cui omnes sopiuntur & ligantur sensus? qui lucem non videt, qui strepitum non audit, qui non sentit quo feratur. Peccator autem sensum & intellectum perdidit, cum nihil videat saluti necessarium, sopita & absorpta est voluntas; cum nihil diuinum

velit. Memoria ligata; quia nec præmia, nec minas, nec flammæ æternas recordatur. Surda tantum aure pulsam audit pœnitentiæ, & diuinæ clangorem tubæ: nec sentit viuum se à diabolis inferre gehennæ.

Videtur sibi adeo cubare mollior, vt non magis se moueat quam plumbum in plumis: nec excitari possit nisi maximo labore, ac variis machinamentis. *Dedit me Dominus in manu de qua non potero surgere: recidit, relabitur in lectum: tanquam in nidulum, vt in cardine versatur ianua, vt piscis in aqua.*

Thren. 1.

Iob 9.

Si forte exurgat, hoc serū est. *In nouissimo die de terra surrecturus sum.* Tum scilicet, quando tempus accubandi est in æterna requie: sicut illi qui cum tota nocte steterint, nocte laborant, ac præpostere noctem *verterunt in diem.* Dormit igitur peccator, & quando tractat de pœnitentiâ proprie dicit, *surgam & ibo.*

Harum duarum actionum coniunctio *surgam, scilicet & ibo*, optime duas partes demonstrat iustitiæ, quæ in vero pœnitente inueniri debent. Nam per *surgam*, indicat omittenda esse mala, per *ibo* facienda esse bona.

Declina à malo, & fac bonum.

Isai.] *Qui scite agere peruerse, discite bene facere.*

Jerem. 18.] *Reuertatur unusquisque à via sua mala: & dirigite vias vestras & studia vestra.*

Exuite veterem hominem ac nouum induite.

Matth. 3.] *Agite fructus dignos pœnitentiæ.* *Fructus inquit propter bona opera: pœnitentiâ propter discessionem à malis.*

D. Greg. hom. 13. in Euang.] *Redemptori etenim nostro unum sine altero placere nequaquam potest: si aut is qui bona agit, adhuc luxuria inquinamenta non deserit: aut is qui castitate præeminet, necdum se per bona opera exercet, nec castitas ergo magna est sine bono opere: nec bonum opus est aliquid sine castitate.*

Sicut serpens exuta pelle veteri nõ nudus remanet, sed nouam induit, sic etiam vetus noster homo exutus peccatis, induendus est nouo habitu sanctitatis & iustitiæ.

iustitiæ. Quod Deus sub lege Mosaica, in templi ser-
 uitiâ nō admiserit claudos & defectuosos, quid signifi-
 cat, nisi displicere sibi hominem, qui alteram tantū
 iustitiæ habet partem, quarum vna sine altera grata
 esse non potest? Christus Iesus præcursores suos misit
 binos & binos, ante faciem suam, in omnem ciuitatem &
 locum, quo erat ipse venturus. Deus petit duos sibi of-
 ferri turtures, aut pullos columbarum in purificatio-
 nem uuluerum; duos uoluit matrimonio coniugi ad-
 producendum tertium: erunt duo in carne una genera-
 ta. Sic etiam uoluit fugam uicij, & prosecutionē bo-
 ni, simul & æquali passu incedere, ad perfectam pro-
 ducendam iustitiâ. Ordine etiam illo præmittens
 sergam, deinde addens *ibo*, pulchre indicat ab vtra iu-
 stitiæ parte inchoanda sit pœnitentia, à fuga scilicet
 peccati, tãquam magis necessaria. Sicut enim vulnus
 inflictum, à Chirurgo ante omnia curandum est, ex-
 trahendum ferrum, eluendum pus & sanguis emor-
 tuus, crebra infusione vini, ut Samaritanus ei fecit
 qui inciderat in latrones. Deinde instillanda un-
 guenta, oleum, cataplasmata, & obligandum: sic
 etiam prius auerruncanda sunt peccata, & occasio-
 nes, deinde ædificandæ virtutes. *Is qui vita sua est arbi-
 ter constitutus, non potest vitam nouam inchoare, nisi eum
 pœniteat vita ueteris*, inquit S. August. lib. de pœnitentia.

Nonne prius putantur vineæ, præciduntur inuti-
 les palmites, antequam fructificent? Nonne prius e-
 lapidatur campus, eradicantur zizania, exuruntur lo-
 lia, foditur hortus, antequam bona inserantur semi-
 na, & plantentur herbæ? Sic primum pœnitentis o-
 pus ualedicere peccato, aut saltem hoc proponere.
 Atque ideo bene quidam sanctus Cōfessarius, si pœ-
 nitens interrogatus uirum à peccato uelit abstinere,
 atq; ipse neget, non est absoluendus. De peccatis dico
 mortalibus, non quod credere debeat nunquam se in
 peccatum ullum mortale relapsurum: hoc enim su-
 perbiam quandam saperet, contrariam humilitati:
 sed debet uelle solícite illa cauere. Quâ igitur miseri
 sunt maleque consulti, qui cum uiciscendi animo ad
 confes-

*B. Vincen-
 tius hic,*

confessionem accedūt, vindicaturi iniuriam aut verberibus aut contumeliis, &c. Ac illi etiam qui propositum habent data occasione hanc aut illam explendi voluptatem: aut qui propositum nondum depulerunt, faciēdi quidcunque Rex, amicus, aut scēna imperet, etiā si mortale, & plus quam mortale sit. Mala igitur omittenda sunt, aut saltem propositū tale faciendum, antequam de iustitia per bona opera cogitari possit; & videri posset Deo grator esse homo, qui nec boni quicquam agit, nec mali: quam is qui boni aliquid agit, & malum interim non delectat, ac mortalis peccati voluntatem. Si enim prior non omnino Deo placet, non irritat saltem eum ut alter, singulis momentis.

*Sus de sorde leuat, saltē dum colligit escas,
Cur nunquam surgas sorde volutus homo!*

III.

Quomodo optimè quadret in Hugēnotas: quomodo Papa Romanus vere vniuersalis pater sit; cum bona precatione.

Sed satis de peccatoribus: accommodemus hæreticis. Illud *surgam* igitur, & *ibo ad patrem*, verba sunt hæretici qui abdicare hæresin, & ad Ecclesiæ Romanæ sinum & amplexum reuerti statuit: ut peregrinus, qui cum multo tempore à via aberrauit, & lectatus de via, relegit viam, & in illam reuertitur quam dimiserat. *Surgam*, credam inquit, quæ hæcenus discredidi, & abiurabo hæresin. *Surgam* ex hac cathedra pestilentia, in qua sedi doctor erroris. *Beatus vir qui in cathedra pestilentia non sedixit. Et ibo ad patrem.*

Psal. I.

Ad Papam Romanum, petitum veniam, sollicitatum ut in domum Ecclesiæ admittar, ac in posterum inter bonos Catholicos annumerer. *Ibo ad patrem*, confugiam ad Papam; optime. *Surgam & ibo ad patrem.* Non sufficit bona credere, nisi etiam redeatur ad Ecclesiæ